

Bilješka.- Hijerarhijski poredak izvora prava plovidbe za svaku pojedinu granu /pomorsku, unutarnju, zračnu/, prema čl.1. Zakonika o plovidbi je slijedeći: najprije Zakonik o plovidbi, zatim zakoni i pravilnici, a nakon toga običaji. Prema st.2. čl.1. kad nema odredaba prava plovidbe, pa niti takvih koji bi se mogli analogno primijeniti, dolazi do primjene građansko pravo. Prema tome je Kasacija i postupala kad je po st.1. čl.1 Zak.o plovidbi izrekla da se običaji suprotni izričitom propisu čl.385. st.1. Zakonika o obaveznosti pismenog dokaza za ugovor o navlu /noleggio/ ne mogu primijeniti, a prema st.2.čl.1.Zak.o plovidbi kad je izrekla da i za prijenos teretnice po naredbi vrijede, pokraj posebnih odredaba Zakonika o plovidbi, i opća pravila građanskog obaveznog prava.

E.P.

FEDERALNI APELACIONI SUD
SJEDINJENIH DRŽAVA /Drugi okrug/

Presuda od 1955.

Siegelman c/a Cunard White Star, Ltd.

Mjerodavno pravo za ugovor o prijevozu putnika - Valjanost ugovorne odredbe o roku u kojem zastaruje pravo podnošenja tužbe za naknadu štete - Nepotrebnost pozivanja na englesko pravo kao na strano pravo i dokazivanja sadržaja toga prava

Tužitelj, suprug preminule oštećene, podnio je podnio je tužbu protiv tuženika, kao nasljednik i upravitelj imanja oštećene, za naknadu štete zbog pretrpljenih povreda na tuženikovu brodu za vrijeme putovanja iz New Yorka u Cherbourg na otvorenom moru.

Tuženik je prodao putnu kartu tužitelju i njegovoj supruzi u rujnu 1949. 24.rujna te godine oštećena se prevrнула zajedno sa stolcem u salonu broda "Queen Elisabeth" zbog toga što stolac nije bio pričvršćen za pod. Nakon povratka u New York tužitelj i oštećena postavili su tuženiku zahtjev za naknadu štete. Tuženikov liječnik pregledao je oštećenu, a tuženik je 31.kolovoza 1950. ponudio preko svoga agenta oštećenoj iznos od \$ 800. S obzirom na to da je na putnoj karti bila odštampana ugovorna odredba da tužba ima biti podnesena u roku od godine dana nakon pretrpljene povrede, zastupnik oštećene zapitao je tuženikova agenta da li je potrebno da podnese tužbu radi osiguranja prava svoje stranke, na što mu je agent odgovorio da to nije potrebno jer je tuženikova ponuda otvorena, i jer postoje ozbiljni izgledi za poravnanje. Oštećena je neko vrijeme nakon toga umrla, a tuženik je 4.siječnja 1951. povukao svoju ponudu koja dotad nije bila prihvaćena. Tužitelj je podnio tužbu za naknadu štete 14.prosinca 1951. Prvostepeni sud je odbio tužbu, našto je tužitelj

uložio žalbu. Apelacioni sud je potvrdio odluku prvostepenog suda. Presuda je važna i zanimljiva zbog odluka o slijedećim pitanjima:

1/ U sporovima iz pomorskog prava, kad su stranke različitog državljanstva, primjenjuje se federalno pravilo o sukobima zakona, a ne pravilo države u kojoj se nalazi federalni sud koji odlučuje u sporu /ovo posljednje vrijedi za ostale slučajeve sa stranim elementom prema pravilu iz spora Erie R.R. v. Tompkins /1938/ 304, US, 64/.

2/ Kad se radi o odgovornosti za štetu zbog povrede, a među strankama u ugovoru o pomorskom prijevozu postoji izričito ugovoren zastarni rok za podnošenje tužbe, ne primjenjuje se zastarno pravilo koje bi inače bilo primijenjeno na odgovornost za štetu da nema ugovora, nego rok ugovoren u ugovoru o prijevozu.

3/ Pravo koje su stranke izričito izabrale u ugovoru načelno je mjerodavno za ugovor. Sud ipak može u pojedinim slučajevima primijeniti i drugo pravo, a ne pravo koje su stranke ugovorile. U ovom slučaju za ugovor je mjerodavno englesko pravo, koje su stranke ugovorile, i valjanost zastarnog roka u ugovoru prosudjuje se po tom pravu.

4/ Ako je pravo, koje su stranke ugovorile, englesko pravo, nije se pred sudom potrebno pozivati na to pravo kao na strano pravo, niti je potrebno dokazivati sadržaj toga prava. Sud je u ovom slučaju primijenio procesno pravo države New York /u kojoj se sud nalazi/, koje dopušta sudu da uzme do znanja sadržaj stranog prava, iako ga stranke nisu pred sudom dokazivale kao činjenicu. Sud je smatrao da pred federalnim sudom vrijedi procesno pravilo države u kojoj se taj sud nalazi, ako je ono povoljnije za stranke, i oslobadja ih tereta dokazivanja stranog prava. Procesno pravo države New York /Civil Practice Act § 344-a/ u tom pogledu je povoljnije od inače prihvaćenog pravila common law-a da se strano pravo mora dokazivati kao činjenica.

5/ Izjava tuženikova agenta da podizanje tužbe nije potrebno jer postoje ozbiljni izgledi za poravnanje i jer je tuženikova ponuda otvorena, nije prema engleskom pravu obećanje da se tuženik neće pozivati na ugovornu odredbu o zastari, i ne predstavlja po engleskom pravu odbacivanje zastarnog roka ili estoppel nakon što je taj rok prošao. Čak ako je ta izjava prema engleskom pravu prekinula tok zastarnog roka, ovaj teče dalje nakon što je tuženik pokazao da povlači ponudu i da će se pozivati na zastarni rok, a tužba nije podignuta u preostalom vremenu prije proteka roka.